

Informacja nt. bieżących problemów w kompleksowej realizacji zadań przez Służby Zieleni Miejskiej wraz z przedstawieniem proponowanych rozwiązań (np. technicznych, sprzętowych, kadrowych) mających na celu usprawnienie i poprawę jakości wykonywanych zadań.

Służby Komunalne Miasta realizują zadania własne gminy w następujących obszarach:

- utrzymanie czystości dróg i chodników miejskich oraz publicznej przestrzeni miasta, w tym mechaniczne i ręczne oczyszczanie, opróżnianie koszy ulicznych, obsługa imprez miejskich w zakresie czystości, obsługa EKOBAZARU – Dział PSZOKiOM;
- prowadzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych – obsługa mieszkańców w zakresie przyjmowania selektywnie zebranych odpadów, właściwe ich przechowywanie oraz przekazanie do zagospodarowania – Dział PSZOKiOM;
- prowadzenie przytuliska dla bezdomnych zwierząt we współpracy ze stowarzyszeniem na rzecz zwierząt – Dział PSZOKiOM;
- utrzymanie i konserwacja miejskich terenów zielonych – w zakresie zieleni urządzonej i nieurządzonej, świąteczne dekorowanie miasta, pobór opłat targowych – Dział Zieleni;
- realizacja drobnych prac naprawczych na terenach miejskich w ramach pracy brygady remontowej w Dziale Administracyjno-Gospodarczym, w tym:
 - drobne prace naprawcze małej architektury, w tym murków, podestów, ławek
 - usuwanie graffiti, naklejek, plakatów z miejskich przystanków autobusowych
 - naprawa i konserwacja urządzeń obiektów rekreacyjnych
 - utrzymanie czystości i porządku na cmentarzach wojennych.;
- zarządzanie nieruchomością znajdującą się w trwałym zarządzie SKM – utrzymanie budynków, placów, instalacji, w tym remonty i inwestycje, prowadzenie portierni i ochrona obiektu oraz dzierżawa pomieszczeń i placów jednostce ZDM – Dział Administracyjno-Gospodarczy.

W Dziale Zieleni Służb Komunalnych Miasta zatrudnionych jest 21 pracowników fizycznych: 11 mężczyzn i 10 kobiet.

Zieleń na terenie miasta Wodzisławia Śląskiego utrzymywaną przez SKM, można podzielić ze względu na jej charakter na następujące rodzaje:

- zieleń urządzoną na skwerach, placach przy ulicach oraz w parkach

- zieleń nieurządzoną pielęgnowaną doraźnie, zależnie od potrzeb
- zieleń przydrożną
- utrzymanie rond
- pielęgnacja drzewostanu

W odniesieniu do tych aspektów zostaną rozważone bieżące problemy, w kompleksowej realizacji zadań wraz z przedstawieniem proponowanych rozwiązań w celu usprawnienia i poprawy jakości wykonywanych zadań.

Zakres prac pielęgnacyjnych, utrzymania i konserwacji miejskich terenów w głównej mierze wyznaczają pory roku.

1. Na utrzymanie zieleni urządzonej na skwerach, placach przy ulicach oraz w parku, wykonywane są następujące prace:

- zakładanie, koszenie i pielęgnacja trawników
- obsada wiosenna, letnia i pielęgnacja kwietników tj. koło w Parku, kapsuła czasu, pasy z obsadą na Rynku
- obsada i pielęgnacja donic na mieście tj. stożki przy przychodni specjalistycznej na ul. 26 Marca, przy łące kwietnej w okolicy Biblioteki, na os. XXX-lecia, donice betonowe na deptaku ul. W. Kubsza, przy Urzędzie Miasta na ul. Bogumińskiej, opoczniki na placu Św. Krzyża, murki przy Pomniku Powstańców Śląskich, kosz ozdobny postawiony przy Jedłowniku Szyb (Krzyż), donica w Kokoszycach, misy przy Krzyżu na Wilchwach.

Łącznie w obsadzie wiosennej i letniej bieżącego roku zostało nasadzonych 13 766 szt. sadzonek kwiatów.

- pielęgnacja krzewów i żywopłotów, polega na dwukrotnym (czerwiec i wrzesień) przycięciu przyrostów krzewów przed poprzednim cięciem. Cięcie wykonuje się przy użyciu nożyc spalinowych do cięcia żywopłotów. Wynikiem cicia są równe płaszczyzny bez krzywizn, wcięć, czy wrastających pojedynczych pędów. Ścięte pędy zbiera się na środek transportu i wywozi niezwłocznie po przycięciu.
- pielęgnacja rabat różanych w Parku, na Rynku, na ul. 26 Marca obok przychodni specjalistycznej i na skarpie przy ul. Matuszczyka, a także w donicach na ul. Jana Pawła II i przy pomniku Brygady Czechosłowackiej. Różami okrywowymi są też obsadzone ronda: Wawrzyńca, Nowomiejskie, Europejskie.
- zamiatanie alejek parkowych, alejek przy skwerach i zieleńca oraz chodników przyległych do terenów zielonych.

- pozimowe (wiosenne) wygrabianie trawników oraz skupin krzewów, przyzmowanie i wwałowanie liści ich załadunek i transport (prace prowadzone od 1. III do 30.IV), jesienne wygrabianie trawników prowadzone jest w terminie 1.X-31.XII, czyli od pierwszego opadu liści. Prace wykonywane są ręcznie przy użyciu grabi oraz mechanicznie poprzez dmuchawy w celu przyzmowania /zwałowania liści, następnie przy pomocy odkurzacza naburtowego mocowanego do przyczepy traktora liście są zbierane do transportu.
- pielęgnacja rabat obsadzonych roślinami wieloletnimi – są to pasy zieleni na Rynku, rabaty przed WCK, i przy Pomniku Brygady Czechosłowackiej, przy figurze Panienki na 26 Marca, skarpa na ul. Matuszczyka, przy skrzyżowaniu ul. Bogumińskiej/Pszowskiej, zieleniec przy ul. Pałacowej w Kokoszykach, przy parkingu od ul. Paderewskiego i przy znaku od ul. Młodzieżowej w Zawadzie, trawy ozdobne przy Krzyżu w Jedłowniku Szyb, w rejonie kapliczki na skrzyżowaniu ul. Czyżowickiej i Wolności.

Roboty polegają na nawożeniu, pieleniu, usuwaniu przekwitłych kwiatostanów. Prace wykonuje się regularnie co najmniej 7-8 razy w okresie wegetacji tj. 1.V-30.XI. Wszelki odpad zielony powstały w trakcie wykonywania prac pielęgnacyjnych jest na bieżąco zbierany i transportowany.

2. Zieleni nieurządzona pielęgnowana doraźnie, zależnie od potrzeb, polega przede wszystkim na wykaszaniu roślinności i utrzymaniu porządku. To głównie łąki miejskie przeznaczone do koszenia, m.in. na os. Batory, na ul. Leszka/Mieszka od SP 28, przy ul. Ofiar Oświęcimskich, ul. Brzozowej, przy zbiegu ul. Marklowickiej i Rybnickiej, przy ul. Skrzyszowskiej, tereny przy ul. Rozwojowej, przy ul. P. Pośpiecha za parkingiem, działka miejska w Czyżowicach, czy byłe zalewisko Sakandrzok.
3. Utrzymanie zieleni przydrożnej polega w głównej mierze na utrzymaniu zieleni niskiej oraz na utrzymaniu drzewostanu przydrożnego. Rozpoczęcie i zakończenie pierwszego koszenia traw i chwastów powinno być wykonane w takim okresie, aby nie dopuścić do wysypu nasion chwastów w wyniku ich przekwitnięcia. Optymalnym okresem pierwszego koszenia traw jest druga połowa maja. Koszenie traw na terenach miejskich oraz w pasach dróg publicznych i wewnętrznych odbywa się na podstawie dokumentu opracowanego przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta. Służby Komunalne dzielą dodatkowo koszenie miejskich terenów jak i zieleni przydrożnej na dzielnice wg wytycznych opracowanych przez Wydział. Każdego roku prace rozpoczynane są od innej dzielnicy. Zieleni przydrożna utrzymywana jest poprzez koszenie ciągnikiem wraz z zabudowaną ramienną kosiarką bijakową na wysięgniku.
4. Pielęgnacja drzewostanu – zakres prac obejmuje:

- kształtowanie koron drzew zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa ludzi, budynków, pojazdów i innych;
 - zabiegi pielęgnacyjne – usuwanie martwych zamierających lub uszkodzonych gałęzi;
 - usuwanie drzew zamierających, martwych, stanowiących zagrożenie;
 - wykonywanie cięć technicznych drzew ograniczających widoczność na drogach, zasłaniających latarnie itp.;
 - nasadzenia nowych drzew, palikowanie, utrzymanie żywotności;
5. Utrzymywanie rond poprzez regularne koszenie, pielęgnację roślin wieloletnich, bylin, krzewów i odchwaszczanie. SKM ma w utrzymaniu 8 rond.

Na podstawie danych otrzymanych z Wydziału Mienia i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta, tereny zielone stanowią ogółem 410,18 ha powierzchni do utrzymania. Dodatkowo SKM zajmuje się utrzymaniem terenów zielonych zrealizowanych w ramach projektu p.n. „Rozwój terenów zieleni” w ilości 7,40 ha. Prace głównie polegają na odchwaszczaniu oraz pielęgnacji krzewów, bylin, traw i roślin ozdobnych.

W odniesieniu do ww. bardzo ogólnej charakterystyki obszarów działań podejmowanych przez Dział Zieleni SKM, podział pracy pracowników wygląda następująco:

- do koszenia terenów zieleni urządzonej niskiej wyznaczone są dwie brygady, w każdej po dwie osoby koszące ręcznymi kosami spalinowymi oraz jedna osoba obsługująca kosiarkę mechaniczną zbierającą z wysypem, typu Kubota. I brygada kosi następujące tereny zielone i pasy drogowe: 26 Marca, J. Pawła, W. Kubsza, Matuszczyka, park na ul. Pszowskiej, Zawada, Kokoszyce, Jedłownik Krzyż, Osiedle, Batory, Leszka/Mieszka, Przemysława, Park Zamkowy, Pomnik Powstańców, Szkolna. II brygada kosi: A. Krajowej, Wyszyńskiego, Orzeszkowej, Żeromskiego, Asnyka, Prusa, Pośpiecha, oś. Staszica, Wilchwy, Radlin II, wawóz Staszica, łącznik 26 Marca-Radlińska, Rieczna, Karkoszka – budynek socjalny. Osoby koszące ręcznie dodatkowo obsługują dmuchawy. Wg wykazu z UM, tereny kosimy co najmniej 4 razy w sezonie, natomiast centrum miasta 5 razy.

Ulice: Tysiąclecia, PCK, Pokoju, Piastowska, Słoneczna, Pl. Zwycięstwa, Wojska Polskiego, wawóz Daszyńskiego, skarpa na ul. Armii Krajowej, parking na XXX-lecia w rejonie lokalu Warka, koszenie zostało zlecone firmie zewnętrznej wg standardów ustalonych przez WGK.

Wawóz Tysiąclecia-PCK oraz Cmentarz Armii Radzieckiej jest koszony wspólnymi siłami poprzez dwie brygady. W sezonie urlopowym przy niskiej frekwencji pracowników, brygady są łączone.

Skoszona trawa, jest przyzwoana w ustalonych miejscach i co tydzień w czwartki i piątki ładowana koparką na samochód typu hakowiec i transportowana na bazę SKM. Ten sposób załadunku trawy pozwala na znaczne oszczędności czasu i zasobów ludzkich.

Te same brygady poza sezonem koszenia zajmują się wiosenno-jesiennym porządkowaniem terenów zielonych, uzupełnianiem kory drzewnej na rabatach.

- kolejna brygada: dwóch mężczyzn i jedna kobieta na sprzęcie typu viking tzn. kosiarki samojezdne kosi ściśle centrum miasta oraz ronda. Dwie osoby koszą Vikingami, natomiast jedna wykasza przy przeszkodach, jak mała architektura, latarnie, przy chodniku czy drzewach i dodatkowo obsługuje dmuchawę. Po zakończeniu koszenia całego ciągu robót (tj. rozpoczynając od WCK, poprzez Bibliotekę, Piłsudskiego, Rynek, Minorytów Pl. Św. Krzyża, Bogumińska, Pszowska – pasy oraz przy Pomniku, Matuszczyka – okolice ronda (zjazdu), tereny zielone na os. XXX-lecia przy schodach i aptece, wyjazd od dzbana, poprzez pasy na 26 Marca w kierunku ronda Sallaumines, następnie rondo Europejskie, rondo Karviny, oraz tereny zielone przy rondzie (skarpy i parking), rondo 750-lecia wraz z dojazdami, skwery zielone przy „Mrówce”, na ul. Michalskiego w rejonie Banku Śląskiego, cmentarz Ofiar Oświęcimskich (co najmniej 4 razy w sezonie). Osoby te są przydzielane również do innych prac, takich jak odchwaszczanie i formowanie czy pielęgnacja żywopłotów.
- w pracach pielęgnacyjnych zieleni urządzonej w głównej mierze biorą udział kobiety. Jedna osoba codziennie zbiera odpady z terenów miejskich (Stare i Nowe Miasto), jedna osoba na stałe pielęgnuje zieleń na Rynku i Pomniku Powstańców, podlewa, odchwaszcza, zamiata oraz pobiera opłaty targowe na podstawie uchwały Rady Miejskiej. Jedna osoba na stałe zajmuje się pielęgnacją i utrzymaniem czystości w Parku Zamkowym, tzn. pielęgnuje ogrody różane, sprząta i zamiata plac zabaw i alejki, zbiera odpady, odchwaszcza, utrzymuje w czystości staw poprzez wyławianie śmieci, dodatkowo zajmuje się również utrzymaniem czystości w szalecie miejskim na ul. Arendarskiej.

Tylko cztery osoby zajmują się odchwaszczaniem rabat oraz stożków kwiatowych, mis i donic wymienionych powyżej w punkcie o utrzymaniu zieleni urządzonej. Te same osoby zajmują się też nasadami wiosennymi i letnimi, a także pielęgnacją i odchwaszczaniem dużych i trudnych terenów, jakimi są tereny zielone tzw. „pietruszki” tj. wąwóz Daszyńskiego, Tysiąclecia – PCK oraz Staszica. Dodatkowo do ich obowiązków należy sadzenie nowych drzew, ich palikowanie i utrzymanie żywotności.

1 osoba zajmuje się uzupełnianiem kulek w kaczkomatach, przewozem ludzi do wyznaczonych miejsc, zakupami oraz ze względu na używanie auta brygadowego z burtami zbiera odpady zielone powstające podczas prac.

- z kolei pielęgnacją zieleni nieurządzonej zajmuje się jedna osoba. W sezonie koszenia naprzemiennie kosi łąki kosiarką bijakową zapiętą do ciągnika oraz codziennie podlewa obsadę na mieście przepinając kosiarkę bijakową na beczkę do podlewania. Natomiast poza sezonem koszenia, na wiosnę i jesień do ciągnika jest podpinana przyczepa z odkurzaczem naburtowym do zbierania liści. Tereny zieleni nieurządzonej są trudne w utrzymaniu ze względu na intensywny wyrost samosiejek oraz duże nierówności i nachylenia terenu. Koszenie kosiarką bijakową znacznie spowalnia proces odrostu.
- konserwacja i pielęgnacja drzewostanu wymaga odpowiednich uprawnień. Do wycinki drzew są potrzebne uprawnienia drwala, kurs pilarzu do bardzo ogólnie rozumianej przycinki gałęzi, uprawnienia do pracy na wysokościach, a także wiedza i doświadczenie, aby drzew nie zniszczyć. W SKM dwie osoby zajmowały się pracami na drzewostanie, w większości przypadków potrzebny jest jeszcze operator ciągnika i zwyczki. Ze względów kadrowych aktualnie prace przy drzewostanie są zlecane firmom zewnętrznym, gdyż w naszych zasobach pracowniczych brak jest pracowników o takich kwalifikacjach. Osobnym tematem jest sprzęt używany do prac na wysokościach tj. podnośnik koszowy. Sprzęt używany przez SKM jest stary (30-letni), wysłużony i wymaga ciągłych napraw. Ze względu na wysoką awaryjność, roboty są przesuwane i czasami trudno dotrzymać wymaganego terminu. Ta sama brygada zajmuje się również zawieszaniem dekoracji świątecznych oraz flagowaniem miasta, w związku z obchodami różnych wydarzeń oraz świąt.

Wszyscy pracownicy działu oprócz wykonywania statutowych zadań, związanych z pielęgnacją i utrzymaniem zieleni miejskiej, są zaangażowani w organizację imprez i wydarzeń miejskich, czy to w formie sprzątania np. po Dniach Miasta, festiwalu Reagge, czy w formie dekorowania tematycznego jak np. Noc Świętojańska, czy DzieJesie(ń) Festiwal lub organizacji warsztatów ogrodniczych.

Sprzęt w dyspozycji Działu Zieleni:

- ciągnik Zetor Proxima (2013)
- ciągnik Deutz-Fahr (2023) + kosiarka bijakowa
- zwyczka (zapinana za ciągnikiem, wysięg do max. 15 m)
- beczkowóz do podlewania i przewozu wody

- kosiarka ramienna bijakowa na wysięgniku do koszenia poboczy
- mały traktor Kubota kabinowy z kosiarką koszową samozbierającą oraz przyczepką (2022)
- kosiarka Kubota z koszem zbierającym i górnym wysypem
- przyczepa jednoosiowa
- odkurzacz naburtowy
- samochód do przewozu ludzi i sprzętu Ford Transit
- samochód brygadowy VW
- drobny sprzęt jak kosy spalinowe, piły, kosiarki samojezdne, nożyce do żywopłotu itp.

Wnioski:

W odniesieniu do powyższej charakterystyki prac i robót wykonywanych przez Dział Zieleni na rzecz miasta, uwzględniając zasoby ludzkie oraz posiadany sprzęt, proponuje się następujące rozwiązania techniczno-sprzętowe oraz kadrowe w celu usprawnienia i poprawy jakości wykonywanych zadań. Propozycje zostały ujęte w trzech kategoriach, mając na uwadze gradację potrzeb:

1. niezbędne:

- zatrudnienie co najmniej dwóch osób wspomagających brygadę odchwaszczającą /koszącą, co najmniej jednej osoby z odpowiednimi kwalifikacjami do profesjonalnej pielęgnacji drzewostanu i co najmniej jednej osoby do obsługi ciągnika/
- zakup nowego podnośnika koszowego, przeznaczonego do prac na wysokościach tj.: pielęgnacja drzew, zawieszanie ozdób świątecznych, okolicznościowe flagowanie. Zwyżka będąca na wyposażeniu SKM jest w krytycznym stanie technicznym.
- zakup używanego samochodu typu minivan, co pozwoli zaoszczędzić czas na dowożenie pracowników do miejsca pracy.

2. konieczne:

- zakup karczownicy do koszenia trudnych terenów zieleni nieurządzonej (w tym samosiejek), co pozwoli znacznie zaoszczędzić czas, a także poprawić jakość koszenia. Jest to dość mały, ale zwrotny i mocny sprzęt, niewymagający dodatkowych uprawnień, wystarczy prawo jazdy kat. B
- zakup kosiarki bijakowej bocznej na krótkim ramieniu do koszenia poboczy

- zakup używanego samochodu typu minivan, co pozwoli zaoszczędzić czas na dowożenie pracowników do miejsca pracy.

3. pożądane

- zakup przyczepy jednoosiowej, co znacznie ułatwiłoby porządkowanie wiosenne i jesienne. Służby są w posiadaniu dwóch ciągników i tylko jednej przyczepy. Po zakupie przyczepy, do każdego ciągnika można będzie podpiąć przyczepę i na bieżąco organizować załadunek.

Dyrektor
Służb Komunalnych Miasta
Bożena Jedynak-Turakiewicz